

Műfordítás

Edgar Allan Poe

A Holló

Egyszer — éjfél messzeszállott — elmerengtem állott, pállott
kedvvel régen elfeledett könyvön gyöngén, üresen.
Főm csaknem álomra adtam, ám az ajtón halk zaj pattan,
akár a zár nyelve kattan — csattan, pattan élesen.
„Vendég lesz tán, az kopoghat éjemen ily érdesen —
gondoltam — más semmisen!”

Világosan tűnik elém: vén december zord, mord telén
lágý halállal illant felém árnyak füstje füstösen.
Szívemet a bútól mentem, könyveim olvasni mentem,
míg a reggel eljön menten, s elfelejtem kedvesem,
angyalok közt csak Lenóra néven hívott kedvesem,
e tájon nincsen neve sem.

Ám a függöny rezzent ringva, kármin selyme zizzent ingva,
és betöltött testet-öltött rémképekkel rémesen.
Szívem vadan, s még vadabban egyre dibben, egyre döbben:
„Csak egy vendég lesz, ki dobban ajtóm előtt éhesen,

késő vendég vár nyirokban ajtóm előtt éhesen —
az lehet, más semmitem.”

Merszét lelkem visszanyerte, habozásom foszlott szerte.
„Uram! — szóltam — vagy tán hölgyem! bocsánatát keresem!
Szemeimre álom leng; én szundítottam, s olyan gyengén
koppintott, hát így merengvén nem riadtam teljesen...”
S felsóhajtón belső ajtóm nagyra tártam sebesen:
kint éj volt — és semmitem.

Bizonytalan bizony ottan viszolyogtam, iszonyodtam,
végálmódva ásatag, álmatag álmokat, mint soha senki sem...
De a csönd oly hallgatag, körbevesz, mint halk patak,
csak én suttogom balgatag: „Lenóra!” — halk-éhesen.
S búgja lágyan, sűgja lágyan, zűgja lágyan, édesen
a visszhang — más semmitem.

Ám szobámba visszamenve lobot lángolt szívem szenved,
Újra hallottam kopogni érdesen meg élesen.
„Nem lesz egyéb — szóltam — nyilván az ablak lehet csak
nyilván,
megvizsgálom odanyúlván, mi csikorg oly érdesen?
Lelkem leljen végre nyugtot — mi nyikorg oly élesen?
Szél csupán, másféle sem!”

S hogy ablakot nyitottam, dús-bús Holló száll be ottan,
ó regékből elémlépett agg-vak Holló nemesen.
Komor, mint ott kint az éjjel, mégis dacos tekintéllyel,
rám se nézve tekint széjjel, s megtelepszik kecsesen:
Apolló szobrán nagy garral ül becsesen, kecsesen,
ül és ül és — semmisem.

Mosolyogtam, hogy ott felül szobromra ily göggel felül,
ében tollban, bár nem éppen épen, ámde szép-fenségesen!
„Búbod tépte vad vasolló, vihar, villám, vagy hasonló,
kedves torzonbor: as Holló — hogy hívnak hát, életem?
Árnyak öblén rip-röpködvén hogy neveznek, élete?”
Mond a Holló: „Sohasem”.

Ámultam, hogy ez a bárgyú állat ilyen józan tárgyú
választ szaval tisztán, hisz tán értelme sincs! Noha sem
mikor nem láttak Hollót, éber ember-nyelven szóllót
megülni a kő-Apollót ajtó felett peckesen:
mégis üli kő-Apollóm ajtóm felett peckesen
ily névvel, hogy „Sohasem”.

Ám a Holló állva árva, báva szobron, csőrét tárva
ez egy szóba öntve, döntve mindent sírta végtelen.
Többet nem szólt, ült ormótlan feketében, toll-kormoltan,
amíg csendben ezt mormoltam: „Ez is elszáll hirtelen!
Mint mind, mi feltűnt, s eltűnt — feltűn, s eltűn hirtelen!”
Szólt a Holló: „Sohasem”.

Riadtam, mi engem illet, válasza hogy eképp illet —

„Kétségtelen — szóltam — pilledt agya ezt ismétli összesen!
Mindenfelé sok külön él, bús gazdája tán külön cél
nélkül véste e küldöncnél agyba kínkeservesen;
hisz senkinek nem jajonghat nagyobb kínkeserve sem,
mint hogy soha. Sohasem.”

De még újra felnevettem, s párnás székem szembe tettem,
ültünk szemtől-szembe ketten, és meredt rám vörösen.
„Csapzottan, és tépve, lőttem mért bámul itt épp előttem
ily zordul? — így tépelődtem — mért néz e vész vörösen?
Mért néz rémes, fémes, éles két szemével vörösen,
Mért rikong, hogy sohasem?”

Tűnődtem e bőrig ázott madáron, míg gond igazott,
s szeme szene úgy igézett, lelkemig fűrt tüzesen.
S hátrahajtva bágyadt fejem láttam Őt e dívány-helyen,
feje alatt süppedt selyem, s ágyam rőt bársonya lenn;
nem süppedhet lámpafényben ágyam rőt bársonya lenn
álatta — sohasem.

S úgy tűnt, tömény tömjén-felhő lengén lendül, légbé felnő,
kerub táncol szőnyegemen, rubin kerub fényesen.
„Isten búbajt nem marasztott, jajom látva elszalasztott
angyalt, hozni hús malasztot, elfeledni édesem!
Idd, ó vidd e hús malasztot, eredj, feledj édesen!”
Mond a Holló: „Sohasem.”

„Jós! vagy lidérc, démon, sátán, adj választ! légy ördög, sámán!

Kit vad orkán, más sodort tán — okát én nem keresem!
Mondd e sóvár, sivár lakban, hol rémek élnek a falakban,
hol kín kísért száz alakban, kérlek, válaszolj nekem!
Lelek írt ott, hol vég írtott — lelek? Lélek, szólj nekem!”
Mond a Holló: „Sohasem.”

„Jós! vagy lidérc, démon, sátán, adj választ! légy ördög, sámán!
Ha te szád is istent imád, imád ha száll, szólj nekem!
Szólj vad feketében: ó rám vár-e ott fenn éden-órád,
mennybe menve én Lenórád? Lélek, válaszolj nekem!
Karját nyújtva, gyújtva áll-e, vár-e? Vagy nem látja soha szem?”
Mond a Holló: „Sohasem.”

„Ez a szódd legyen hát véged! pusztulj! ördög vigyen téged!
Ne várjon menny lanyha enyhe, szállj pokolba rémesen!
Mert lelkem tovább rázatod, hordd el átok ábrázatod,
hordd el baljós gyalázatod, tűnj lakomról sebesen!
Csőröd — póre szívem tőre — tépd ki, s tűnj el sebesen!”
Mond a Holló: „Sohasem.”

Meg se libben, meg se lebben, pernye szárnya meg se rebben,
Apolló hó-szobrán ülve előttem félelmesen.
Úgy gubbaszt, mint szirtfok hátán lévő várban lakó sátán,
még a fény is úgy hull rá tán: árnyékot vet éhesen;
s lelkem árnyékába fullad némán, fájva, rémesen...
nem menekül — sohasem.

Fordította: Győrei Zsolt